

**Guldäpplet
firar 20 år
2002–2021**

Blickar bakåt och framåt

med mottagare av Jubileumsutmärkelsens 2021

Tre frågor

Till var och en av mottagarna av Jubileumsutmärkelsen 2021 har vi ställt tre frågor för att kortfattat teckna deras egen bild av sina främsta insatser under den gångna perioden (2002-2021) och några utmaningar de ser framöver.

Svaren görs från ett antal olika positioner och roller, liksom från olika tidsperioder. Positionerna spänner från forsknings- eller myndighetsperspektiv, från kommunhorisont till fristående aktörers. Därtill spänner svaren över olika tidsperioder av det tjuugoåriga spannet 2002-2021. Läger man dessa texter vid sidan av varandra tror vi de tecknar en lättöverskådlig men samtidigt intressant bild av den svenska skolans digitala utveckling och liksom ett perspektiv framåt.

Process

Efter ett halvår med beredning, diskussioner och arbete med flera referensgrupper och omröstningar, har Guldäpplets jury beslutat att lyfta fram ett antal personer från åren 2002-2021 som kommer att tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse. Totalt är det 20 enskilda personer eller grupper från fem olika

kategorier av verksamheter. De fem kategorierna är:

- forskare
- utvecklare vid nationella myndigheter och organisationer
- kommunala innovatörer
- ledare regionala mediecentra
- fristående nationella aktörer, föreläsare och författare

Om urval

Tanken med årets Jubileumsutmärkelse är att just detta jubileumsår lyfta fram en krets personer utanför lärarkåren med stort personligt engagemang och med långvariga insatser ofta i närkontakt med skolans lärare. Det betyder forskare, utvecklare vid nationella myndigheter och organisationer, kommunala innovatörer, ledare för regionala mediecentra och inte minst fristående nationella aktörer, föreläsare och författare.

Detta innebär en avgränsning till vissa kategorier. Jubileumsutmärkelsen går varken till lärare eller skolledare, inte heller till myndighetschefer, till ministrar och skolpolitiska talesmän, eller till verksamma hos förlag och leverantörer – hur betydelsefulla de än kan vara för skolans digitala utveckling.

Urvalet av pristagare för årets unika Jubileumsutmärkelse har gjorts med genomgång av verksamheter under dessa tjugo år, konferenser och källor, inklusive tidskriften DIUs cirka hundratalet utgåvor dessa år. Vi har haft stor hjälp av en bred krets av kontakter inom de olika kategorier vi velat lyfta fram. Därtill har vi haft flera referensgrupper och där genomfört omröstningar.

Vi har vidare valt att avgränsa oss till tjugo personer eller grupper inom våra utvalda kategorier. Vi vill understryka att många fler personer än de vi tagit med har gjort stora insatser men ändå valts bort då vi måst begränsa oss.

Efter denna process har vi nu fem kategorier och tjugo grupper eller enskilda som Guldäpplets jury – där jäviga frånträtt besluten – slutligen har beslutat att tilldela Guldäpplets Jubileumsutmärkelse 2021.

Stockholm 20 september 2021

För Guldäpplets jury
Peter Becker

Innehåll

Guldäpplets Jubileumsutmärkelse sid 5

Kategori: Nationella forskare med direkt betydelse för lärarna sid 9
Elza Dunkels, Åke Grönlund, Staffan Selander, Susanne Kjällander, Roger Säljö, Mikael Alexandersson

Kategori: Kommunala innovatörer (2002-2015) sid 23
Signe Brockman, Erik Honken Holmqvist, Mona Wiklander, Kerstin Angel, Arja Holmstedt Svensson, Kristina Björn, Maria Stockhaus, Daniel Broman, Sara Penje

Kategori: Regionala mediepedagogiska centra sid 43
Lars Björn, Ann-Britt Dahl, Jon-Erik Egerszegi, Åke Sjöberg

Kategori: Utvecklare vid nationella myndigheter och organisationer sid 53
Annika Agélii Genlot, Johanna Karlén, Kristina Alexanderson, Elsy-May Gisterå och Margareta Lavsund, Stefan Bonn, Anette Holmqvist, Mikael Iselow, Peter Karlberg

Kategori: Fristående nationella aktörer, föreläsare, författare sid 73
Patricia Diaz, Malin Frykman, Jan Hylén, Karin Nygårds, Linda Mannila, Stefan Pålsson, Fredrik Svensson, Troed Troedson

Om Guldäppet sid 90

Pristagare Lärarpriset Guldäppet 2021 sid 92
Helen Larsson, Karolin Wagner, Ulrica Elisson Grane

Guldäpplets jury 2021 sid 96

Vem var Yngve Lindberg? sid 98

Guldäpplets partners sid 101

Guldäpplets Jubileumsutmärkelse

År 2021 firar Guldäppet 20 år och då kommer Guldäpplets jury att, utöver Lärarpriset Guldäppet, dela ut det för 2021 unika Guldäpplets Jubileumsutmärkelse.

Jubileumsutmärkelsen går till personer, huvudsakligen utanför lärarkåren, som haft stor direkt betydelse för landets lärare. Personer som inspirerat lärare till att utforska och utveckla de digitala möjligheterna i skolan tillsammans med sina elever och kollegor under en avsevärd del av de tjugo åren 2002–2021 – den period då lärarpriset Guldäppet har utdelats.

Lärarpriset utdelas sedan start till aktiva lärare. Tanken med årets Jubileumsutmärkelse är att just detta jubileumsår, utöver lärarprisets lärare, lyfta fram en annan krets. Det rör sig om personer utanför lärarkåren som med stort personligt engagemang och med långvariga insatser ofta i närkontakt med skolans lärare varit betydelsefulla de än kan vara för skolans digitala utveckling.

Det betyder forskare, utvecklare vid nationella myndigheter och organisationer, kommunala innovatörer, ledare för regionala mediecentra och inte minst fristående nationella aktörer, föreläsare och författare. Jubileumsutmärkelsen går varken till lärare

eller skolledare, inte heller myndighetschefer, ministrar och skolpolitiska talesmän, eller verksamma hos förlag och leverantörer – hur betydelsefulla de än kan vara för skolans digitala utveckling. Vi har valt att avgränsa oss till tjugo personer och grupper som svarar mot våra kriterier. Många fler personer än de vi tagit med har gjort stora insatser men ändå valts bort då vi måst begränsa oss.

Motivet till utdela Guldäpplets Jubileumsutmärkelse är att blicka bakåt för att bättre kunna gå vidare framåt. Alla lärare vet att det betyder mycket för elever, som ständigt ställs inför nya utmaningar och prov, att ibland vända sig om och se bakåt. Att se bakåt för att se allt de lärt sig på vägen och därmed hur de har utvecklats. På samma sätt gör vi nu en tillbakablick på tjugo års digital skolutveckling genom att lyfta fram några av alla de personer i skolans omvärld som gett avgörande stöd på vägen i skolans digitala utveckling. Blicken i backspegeln och reflektioner över färden hittills och dess lärdomar, tar vi med oss framåt. Jubileumsutmärkelsen hoppas vi ska bidra på färden mot framtiden.

Mottagarna av Guldäpplets Jubileumsutmärkelse publiceras i nyhetsbrev, på webb och utdelas högtidligen på Guldäpplets Dag den 28 oktober vid ett jubileumsevent.

Guldäpplets Dag föregås av två webbsamtal, tillsammans med några av mottagarna av Guldäpplets Jubileumsutmärkta. Först ”Rum för lärande” - hur Internet öppnat för lärares skapande av nya rum för lärandet. Sedan ”Från Kilskrift till kod” - hur några av mänsklighetens nydanande språkliga artefakter hänger samman med lärandet.

Guldäpplets Dag den 28 oktober blir ett event kring det långsiktiga arbetet med att lyfta fram lärare i framkant och den professionsutveckling och kunskapsbildning som Guldäppet sedan starten syftat till. Med forskardialog på scen, med framtidsperspektiv grundat på blickar bakåt och framåt samlat i en skrift om Jubileumspriset utvecklar vi Guldäppet som professionsutmärkelse och vill på så vis bidra till utvecklingen.

Guldäppet vill med detta bidra till diskussionen om hur vägen framåt för svensk skola kan se ut. En diskussion som behöver föras fortsatt bland annat inför en fortsättning av den nationella strategin för skolans digitalisering som löper 2018-2022.

Peter Becker
ordförande Guldäppet Jury och Stiftelsen Yngve Lindbergs Minne

Peter Becker. Foto: Johanna Wallen

Arbetet med skriften har utförts av Stiftelsen DIU, partner och koordinator för Guldäppet.

Guldäpplets Jubileumsutmärkelse kategori

Nationella forskare med direkt betydelse för lärarna

Fyra forskare/forskargrupper med stor betydelse och starkt genomslag i lärarkåren

► Länkar till rapporter, böcker, webbsidor för vidare läsning, se Guldäpplets webb: diu.se/guldapple ◀

Elza Dunkels

docent och fristående forskare, tidigare Umeå universitet

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

– Egentligen har jag gjort samma sak dessa 20 år. Jag har försökt lyfta fram elevernas användning, vikten av deras erfarenheter och samtidigt poängterat vikten av att vuxna finns där som stöd. De första åren handlade det om att flytta fokus från teknisk kompetens ("eleverna kan mer än lärarna") till att handla mer om användning. De senaste 10 åren har jag försökt nansera det offentliga samtalet, inte så mycket fokuserat på skolan men med förhoppningen att kunna ge skolan tankeverktyg för alla de problem som uppstår i och med digitaliseringen, främst kränkningar på nätet och olämpligt innehåll.

– Sen har jag försökt få diskussionen om digitalisering av skolan att handla mer om elevers rättigheter. Jag har hävdats att skolan inte kan vara ett separat spår som står utanför denna stora samhällsförändring och att elever har rätt att få en utbildning som även omfattar digital kompetens.

Elza Dunkels. Foto: Erik Abel

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Elevers rätt till digital kompetens och vuxnas stöd i utvecklandet av den. Jag hoppas att jag bidragit till att vi kan prata om digitalisering mer i termer av rättigheter och mindre som problem.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Jag tror att den digitala backlash som sveper över västvärlden nu kommer att få konsekvenser i många år framöver om inget görs. Jag trodde att nationella direktiv skulle räcka men eftersom vi inte får tydliga signaler från en myndighet är det fritt fram för lobbygrupper att hävda saker utan att det finns stöd i forskning, som till exempel innehållsfilter och mobilförbud. Om det fortsätter måste vi börja om i vissa avseenden om vi vill tillbaka till nivån innan backlashen.

Elza Dunkels tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin Nationella forskare med direkt betydelse för lärarna.

Åke Grönlund

professor, Örebro universitet

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

A) Min ambition har under många år varit att förflytta debatten om skolans digitalisering till systemnivå. För ett decennium sedan handlade hela debatten om att peka ut lärarna som den hindrande ”proppen”; de var inte tillräckligt ”digitala”. Men, som nu de flesta ser, är digitalisering inte ett enskilt projekt utan ett kollektivt. Det krävs infrastruktur för kommunikation och för att lagra information. Det krävs gemensamma system för att hantera informationen, och det krävs regler för denna hantering. För att åstadkomma allt detta krävs god förändringsledning på skol-, huvudmanna- och nationell nivå. Det är viktigt att komma bort ifrån den, ofta mediedrivna, polariseringen mellan att demonisera och glorifiera den digitala tekniken.

B) En annan ambition har med lärarprofessionen att göra. Undervisning ska numera enligt lagen vila på vetenskaplig grund, men lärarprofessionens grundning i forskning, såväl innehåll som metod och praktik, är svag. Ett litet bidrag till utvecklingen är vår bok om vetenskapsteori som kom i år.

Vi har idag ingen tydlig uppfattning om hur vi ska förhålla oss till den digitala tekniken, därför strider vi om den, demoniserar och hyllar, i stället för att mer avspänt konstruktivt utnyttja den i våra praktiker. I stället för att erkänna (det faktum) att man skriver fortare och bättre på tangentbord – bara man lär sig! – så låtsas vi att barn är ”digitala infödingar” som klarar allt själva och odlar myter om pennans magi för lärande.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Då det gäller punkt A har förstås statens digitaliseringsstrategi och Skolinspektionens uppföljningar störst praktisk betydelse för skolors agerande. Men många kommuner har också själva insett behovet av ledning och arbetat med att organisera digitaliseringen på effektivast möjliga sätt.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

- Skolsystemet: Utnyttjande av data för skolutveckling, till exempel NP, men också lokala (huvudmannanivå) arrangemang och åtgärder
- Skolan: Skapa goda sociala lärmiljöer med effektiv användning av digital teknik.
- Lärare/läroarbetsutbildare: Utveckla didaktik för effektiv teknikanvändning. Här ingår förändring av lärarens arbete
- Läromedel. Här finns många utvecklare och en spännande utveckling. Eftersom både beställare (skolor) och producenter av innovativa program ofta är små är det dock en osäker utveckling. Här skulle behövas en satsning på vetenskapliga tester. Det är ju inte bara programmen som ska testas utan även arbetssätten. De ofta små edtech-företagen har sällan forskningsresurser och skolorna har sällan tillgång till vetenskaplig kompetens.

Åke Grönlund. Foto: Johanna Wallén.

Åke Grönlund tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin *Nationella forskare med direkt betydelse för lärarna*

Staffan Selander

professor emeritus Stockholms universitet, Sveriges första professor i didaktik

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

- 1) Att utforma redskap för att både kunna få syn på och kunna stödja lärande i olika slags (digitala) lärmiljöer;
- 2) Att uppmärksamma både läraren och eleven som designers av lärande i skolan;
- 3) Att utforma en teoretisk grund (design för lärande), en modell för att studera lärande (Learning Design Sequences), samt ett förhållningssätt vad gäller att samverka med lärare i digitalt utvecklingsarbete i skolan.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Att lära sig använda digitala redskap (till exempel. AI – Artificiell Intelligens, spel och simuleringsprogram) på ett sådant sätt att:

- 1) undervisningen i sann mening kan individualiseras;
 - 2) och samtidigt erbjuda en kollaborativ lärmiljö så att det vi kallar 21st CS (Century Skills) kan få ett meningsfullt innehåll;
 - 3) samt utveckla områden och redskap för en bredare bedömning av kunskap.
- Detta behövs för att lärare i skolan inte passivt ska bli underställda tech-jättarnas förprogrammerade skolsatsningar.

Staffan Selander

*Staffan Selander tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse för didaktisk design och lärandeprocesser i kategorin *Nationella forskare med direkt betydelse för lärarna* tillsammans med *Susanne Kjällander*, forskare vid Stockholms universitet, för barns och ungas digitala lek, skapande och lärande.*

Susanne Kjällander

docent, forskare vid Stockholms universitet

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

– Mina 10 forskningsprojekt som legat till grund för följande tre stora insatser:

1) Forskningsrapporter från projekten ”AppKnapp” (2014) och ”Plattan i mattan” (2016) som använts som lärarhandledningar och som transformerats till UR:s app ”Tripp trapp träd”.

2) Antologin ”Digitalisering i förskolan på vetenskaplig grund” (2019) – som har kallats förskolans digitaliseringsbibel – där jag samlade samtliga relevanta forskare vilket senare utmynnade i att jag grundade ”Nationellt forskarnav digitalisering i förskolan”.

3) Mina bidrag till läroplanerna, Nationella digitaliseringsstrategin, Skoldigiplan och då särskilt med fokus på programmering i form av flera böcker, artiklar, longitudinella forskningsprojekt och föreläsningsserier.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Det vetenskapliga perspektivet på förskolans digitalisering har haft betydelse för hur arbetet med de digitala verktygen ut-

vecklats i förskolan: tex från ett individuellt konsumerande till ett kollaborativt producerande och med fokus på det ”vidgade digitala gränssnittet” som jag skrev om redan i min doktorsavhandling 2011, där det digitala flyttar ut i klassrummet och där skärmen inte behöver vara i fokus: ”digitala och andra verktyg” som det står i läroplanen.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– De senaste åren har jag forskat mycket om och utvecklat adaptiva läromedel, appar och digitala lärarverktyg för tex datalogiskt tänkande och programmering samt lärares och förskollärares adekvata digitala kompetens. Framöver tror jag att ”beställarkompetens” kommer att öka i betydelse och jag tror att pedagoger kommer att ta makten över vilken hård- och mjukvara som ska användas i undervisningen.

Susanne Kjällander. Foto: Björn Dalin

*Susanne Kjällander tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin **Nationella forskare med direkt betydelse för lärarna** för sitt arbete kring barns och ungas digitala lek, skapande och lärande tillsammans med **Staffan Selander**, professor vid Stockholms universitet, för didaktisk design och lärandeprocesser.*

Roger Säljö

professor vid Göteborgs universitet, forskningsledare för forskningsmiljön Lärande, interaktion och medierad kommunikation i det moderna samhället, LinCS, 2006-2018

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

– Varit aktiv med frågor som rör hur digitaliseringen förändrar villkoren för lärande och undervisning. Drivit projekt som handlar om digitaliseringens möjligheter genom utveckling av nya resurser (digitala labb, digitala mikroskop mm) och som rör hur digitala aktiviteter förändrar barns och ungdomars (och vuxnas) sätt att lära och göra erfarenheter, vilket i sin tur får konsekvenser för den situation skola och utbildning hamnar i. Har också haft förmånen att få handleda många doktorander med lärarbakgrund i olika sammanhang, bland annat till doktorsexamen.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Inom utbildningsvärlden sågs digitaliseringen ursprungligen som ett sätt att lösa en mängd pedagogiska problem (individualisering, kompensatoriska funktioner mm). Den viktigaste konsekvensen är dock att digitalisering (tillsammans med globalisering och andra faktorer) förändrat våra sätt att kommunicera, arbeta, utveckla och vidmakthålla sociala relationer,

och därmed också våra sätt att lära, lösa problem, minnas och samarbeta. Detta är en samhällsförändring som påminner om de förändringar som införandet av läskunnigheten en gång innebar eller som följde i spåren av industrialismen och mediesamhällets genombrott under 1800- och 1900-talen.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Det alltmer digitala samhället karaktäriseras också av en kunskapsrevolution där många delar av vårt samhälle och vår vardag omvandlas. I ett snabbt föränderligt samhälle blir utbildning en allt viktigare förutsättning för att fördelar med digitaliseringen ska kunna utnyttjas och nackdelar undvikas. De som förutspådde att digitaliseringen skulle minska behovet av utbildning och lärare fick inte rätt. Allt fler utbildar sig allt längre, och i denna förändring är lärarrollen helt central. Samtidigt måste skola och undervisning förändras för att motsvara unga människors erfarenheter och sätt att skaffa sig kunskaper.

– Ett av de största problemen just nu är att vi saknar en bred diskussion om vad bildning innebär i ett demokratiskt och alltmer digitaliserat samhälle som ger stora möjligheter men samtidigt ställer allt högre krav på medborgarnas kunskaper och förmåga till kritiskt tänkande.

Roger Säljö

Roger Säljö tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin Nationella forskare med direkt betydelse för lärarna tillsammans med Mikael Alexandersson, båda Göteborgs universitet, för perspektiv på lärandets sociala processer och digitala artefakters betydelse för lärande.

Mikael Alexandersson

Mikael Alexandersson, professor, tidigare rektor för Högskolan i Halmstad, dekan för Utbildningsvetenskapliga fakulteten och chef för Centrum för utbildningsvetenskap och lärarforskning vid Göteborgs universitet

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

– Jag har alltid hävdats att om de som är berörda av samhällsliga förändringar ska beröras och därmed förändra sin praktik måste de äga frågorna och agendan för att få svar på just sina frågor. Under decennier har detta påverkat mina föreläsningar och seminarier om den digitala omställningen av skolan såväl för studenter som för verksamma inom skolan.

– Min medverkan i uppstarten av forskningsmiljön Lärande, interaktion och medierad kommunikation i det moderna samhället (LinCS) ser jag som ett viktigt bidrag till att stärka skolans digitalisering. Det var en tioårig stor satsning på forskning om digitalisering och lärande. I samband med olika chefspositioner inom högskolesektorn har jag försökt säkerställa att frågor om samspelet mellan lärarutbildning, lärares kompetensutveckling och digitaliseringen i skolan hamnat högt upp på dagordningen.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– En betydande insats på lång sikt är nog den när jag som rektor vid Högskolan i Halmstad inrättade ett digitalt laborativt

centrum (DLC) som bland annat är kopplat till lärarutbildning och lärarfortbildning. Det är idag en kreativ miljö i kombination med den senaste digitala tekniken som både skapar och synliggör ny kunskap.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Den digitala omställningen av skolan förutsätter ett högpresterande digitalt skolsystem. En stor utmaning är då gemensamma och vägledande principer men också en ökad dialog och samverkan mellan lärare, skola, kommuner, myndigheter och forskare, det vill säga en gemensam långsiktig agenda och en gemensam handlingsarena. En annan utmaning handlar om vårt skolsystems samlade förmåga att agera i föränderliga förhållanden, bemöta störningar och kriser samt återhämta sig från dem (så kallad resiliens).

– Det synes som om att Covid-19-pandemin har påskyndat den digitala omställningen inom skolan. En utveckling som kunde ha tagit flera år kom att ske på bara några månader. En lärdom är att vi måste gå från tillfällig, krisfokuserad nätbaserad utbildning till effektivare digital utbildning, som en del av ett kreativt, flexibelt, modernt och inkluderande skolsystem. Sannolikt kommer fler kriser: vad fordras för att ett högpresterande digitalt skolsystem ska kunna agera i dessa?

Mikael Alexandersson

Mikael Alexandersson tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin Nationella forskare med direkt betydelse för lärarna tillsammans med Roger Säljö, båda Göteborgs universitet, för perspektiv på lärandets sociala processer och digitala artefaktens betydelse för lärande.

Guldäpplets Jubileumsutmärkelse kategori

Kommunala innovatörer (2002-2015)

Drivande representanter för tre huvudmän som tagit avgörande steg för skolans digitala utveckling och med studiebesök, seminarier och andra former öppet delat sina erfarenheter och inspirerat många andra.

► Länkar till rapporter, böcker, webbsidor för vidare läsning, se Guldäpplets webb: diu.se/guldapple ◀

Signe Brockman

fd ordförande (S), kunskapsnämnden i Sandviken, 2009–2018

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

– Sandvikens kommun var tidigt med på det digitala tåget. När jag blev ordförande för skolnämnden 2009 var ökad tillgänglighet och likvärdighet en prioriterad fråga för mig. Vi i nämnden tog ganska snart beslutet att genomföra en-till-en-projektet för alla elever och lärare i kommunen. Ett beslut som ifrågasattes ganska hårt och fortfarande – 13 år senare – ifrågasätts.

– En stor del av just min insats har nog varit att i politiska sammanhang argumentera, diskutera, beskriva, visa, göra begripligt och ständigt stå upp för att skolan måste hänga med i den digitala utvecklingen.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Att alla elever och lärare har varsin dator/enhet har haft stor betydelse som jag ser det. Inte minst under tiden med pandemin visade det sig vara relativt smidigt för skolan att ställa om till undervisning på distans. Både på grund av den digitala mognaden och den faktiska tillgången till utrustning.

Signe Brockman

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Att ”på riktigt” digitalisera och våga använda all teknik som finns och utvecklas idag. Jag tänker till exempel på ”datadrivet lärande” för att individualisera och ge eleven mer inflytande över sitt lärande.

Vi behöver också visa och beskriva bättre vilka fördelar det kan ge för lärandet. För trots allt finns många som är skeptiska eller till och med motståndare.

Signe Brockman tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin *Kommunala innovatörer* tillsammans med *Erik Honken Holmqvist* och *Mona Wiklander*, för Sandvikens kommuns arbete med Skriv-a-sig-till-läsning och kommunal digital skolplan, 2002–

Erik Honken Holmqvist

fd it-strateg, Sandvikens kommun, – 2014

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

– Jag arbetade under 1997–2014 med den så kallade IT-resursen som framgångsrikt drev skolutveckling under dessa år. Jobbet som It-strateg och samordnare, både teknik och pedagogik.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Det viktigaste jag arbetade med var genomförandet av 1–1 datorer från åk 1 till åk 3 i gymnasiet. Av jämlikhetsskäl bland annat.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Den största utmaningen är fortfarande om inte lärare, skolledare och politiker följer med i utvecklingen.

Erik "Honken" Holmqvist tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin Kommunala innovatörer tillsammans med Signe Brockman och Mona Wiklander, för Sandvikens kommuns arbete med Skriva-sig-till-läsning och kommunal digital skolplan, 2002–

Erik "Honken" Holmqvist

Mona Wiklander

fd speciallärare vid Kungsgårdens skola och it-pedagog, skolutvecklare i Sandvikens kommun, –2016

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

– Internationalisering, ASL-skriva sig till läsning, Lärverktyg på alla skoldatorer och utbildning av lärare, elever.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Störst betydelse har ASL– att skriva sig till läsning haft. Eftersom jag hade delad tjänst, arbete som speciallärare på skola och med IT/specialpedagogik centralt i kommunen hade jag möjlighet att påverka och driva skolutvecklingen. Tack vare kommunens IT-satsning kunde jag 2004 starta med ASL i helklass. Resultatet efter ett år blev slående, eleverna lärde sig skriva och läsa snabbare än med traditionell läsinlärning. Genom studiebesök, föreläsningar och utbildning kom alla skolor i gång. Support, besök och nätverksträffar betydde mycket för att lärarna skulle känna sig trygga med att prova något nytt.

– Från 2011 följde två forskare vårt arbete i kommunen under fem år. Resultatet av arbetet blev en forskningsanknuten bok där jag och fem lärare deltog. Genom föreläsningar fick arbets-

sättet fick stor spridning i Sverige och Norge. För att tydliggöra min metod ”Sandvikenmodellen” som bygger på språkutveckling, skrev jag och en kollega en handbok för åk 1–3 som i detalj beskriver arbetssättet. Handboken har även översatts till norska. Ett arbetssätt där alla elever lyckas utifrån sina förutsättningar.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Tid och resurser är de största utmaningarna. För många lärare är det svårt att ta del av det digitala flödet och veta hur man ska använda digitala läromedel. Det behövs tid för att utvärdera och implementera nya digitala tjänster. Det måste finnas en strategi för utbildningsinsatser för lärare och rektorer. Ett stort ansvar ligger på rektorer och huvudmän att sätta upp de direktiv som krävs för att genomföra den nationella digitaliseringsstrategin.

Mona Wiklander.

Mona Wiklander tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin Kommunala innovatörer tillsammans med Signe Brockman och Erik "Honken" Holmqvist, för Sandvikens kommuns arbete med Skriva-sig-till-läsning och kommunal digital skolplan, 2002–

Kerstin Angel

tidigare ordförande (C) i barn- och utbildningsnämnden Falkenberg

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

– Politikerns roll är att sätta en målbild, ge förutsättningar för verksamheterna, följa upp resultat, omprioritera vid behov men ändå hålla fast vid långsiktiga mål. Jag har jobbat mycket med att förankra en gemensam målbild om en skola där alla barn och elever ges chans att lyckas. Har försökt stå stadigt när det ”stormar”, för att ge arbetsro för lärare och rektorer. Kompetensutveckling har varit och är viktigt, likaså följeforskning i utvecklingsarbetet.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Att börja i mindre skala, utvärdera och våga ompröva var avgörande i vårt tidiga ”pionjärarbete”. Det underlättades av förtroendefulla relationer i alla led, men ändå med tydlig ansvarsfördelning mellan till exempel politik och förvaltning.

Kerstin Angel

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Jag kan tycka att skolans gamla strukturer (undervisningstid, lokaler, gruppstorlekar) låser och hindrar för mycket. Önskar att vi i stället utgick från uppdraget och med större mod nyttjade digitaliseringens oändliga möjligheter, för att göra både lärmiljö och lärsituationer mer flerstämmiga.

Kerstin Angel tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin *Kommunala innovatörer* tillsammans med *Arja Holmstedt Svensson*, och *Kristina Björn*, för Falkenbergs kommuns arbete med digital skolstrategi med en-till-en, 2007–2014.

Arja Holmstedt Svensson

tidigare förvaltningschef för Barn- och utbildningsförvaltningen i Falkenberg

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

– Vårt utvecklingsarbete utgick från att alla nivåer och alla roller i styrkedjan var involverade och aktiva i den digitala satsningen från start. Vi hade en uttalad strategisk ambition att vara öppna och inlyssnande gentemot verksamheter och rektorer samtidigt som vi tydligt visade på riktning och vision. Under resans gång tog vi oss an och löste nya och utmanande frågeställningar genom att agera utifrån input från verksamheterna och dess ledare kopplat till riktning och vision. Vi hade initialt också forskning kopplat till arbetet vilket var ett viktigt stöd i processen. Med ansatsen att det var ett pedagogiskt arbete snarare än en teknisk satsning inleddes arbetet ute på kommunens skolor. Att vara ledare för digital utveckling handlar inte om att vara it expert – utan om att ha vilja att lära sig och förbättra sig - det kan alla göra!

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Den gemensamma ansatsen och den ständiga dialogen kopplat till forskning och beprövad erfarenhet. Att förändra

Arja Holmstedt Svensson

arbetssätt och metoder handlar i grunden om att organisera för förändring det vill säga ”det nya” behöver arenor och mötesplatser där man i dialogen lyfter frågor för att skapa förståelse. Även här är hela styrkedjan av största vikt.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Från början var de digitala frågorna mer generella/ övergripande och handlade till stor del om tillgång till digitala verktyg och utbyggnad av nätverk för att överhuvudtaget kunna använda tekniken. Idag är det mer pedagogers arbete och elevers lärande som står i fokus. Dagens frågor handlar till stor del om den pedagogiska utmaningen att använda tekniken där den gör mest nytta för individens lärande och utveckling. Största utmaningen ser jag är att klara ”alla elevers rätt till utbildning” där alla metoder och alla verktyg är en självklar del för alla elever i den dagliga undervisningen det är en grundläggande likvärdighetsfråga.

Arja Holmstedt Svensson tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin *Kommunala innovatörer* tillsammans med *Kerstin Angel* och *Kristina Björn*, för Falkenbergs kommuns arbete med digital skolstrategi med en-till-en, 2007–2014.

Kristina Björn

projektledare RISE, tidigare it-strateg och projektledare för en-till-en i Falkenberg

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

– Att vi valde transparens och öppenhet och delade med oss av erfarenheter och kunskaper om Falkenbergs 1–1 satsning var viktigt. Under en fyraårsperiod tog vi emot besök från ca 130 kommuner. Vi knöt också forskare till arbetet. Detta sammantaget var mycket lärorikt för oss, samtidigt som fler fick del av kunskapen.

– Goda förutsättningar för lärare att lyckas är A och O vilket kräver mycket samarbete och god styrning och ledning. Att från dag ett förankra och utveckla ledarskapet för skolornas digitala transformation genom att inkludera alla länkar i styrkedjan var en viktig faktor. Helt avgörande var också det interna samarbetet mellan medarbetare i verksamheten.

– Effekterna av mitt försök att 2017 lyfta upphandlingsfrågan genom boken “Upphandla för utveckling” är svärfångade, men ambitionen var även här att bidra till bättre förutsättningar för lärare och elever genom att dela kunskap.

Kristina Björn

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Transparensen, hela styrkedjans engagemang tillsammans med vårt fokus på samarbete och lärande bidrog till att en generös delakultur kring frågor om skolans digitalisering etablerades och fortfarande lever på många nivåer nationellt.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– En stor utmaning är fortfarande trögheten i skolans styrning i förhållande till omvärldens snabba förflyttning. En annan är skolans låga förmåga att mer systematiskt utforska och skapa nytta av praktiktäna digital innovation.

Kristina Björn tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin Kommunala innovatörer tillsammans med Arja Holmstedt Svensson och Kerstin Angel, för Falkenbergs kommuns arbete med digital skolstrategi med en-till-en, 2007–2014.

Maria Stockhaus

riksdagsledamot, fd kommunalråd i Sollentuna, 2003–2019

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

1. Att alltid hålla fokus på skolans huvuduppdrag och inte lägga mig i hur frågor.
2. Tydliga mål när det gäller digitaliseringen och långsiktighet.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– De tydliga målen och långsiktigheten gav förutsättningar för skolorna att utveckla sin verksamhet och utnyttja digitaliseringens möjligheter utifrån sina förutsättningar. Tror också det hade stor betydelse att vi la ner tid på förankring i hela organisationen

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

1. Dåliga tekniska lösningar som gör att tekniken upplevs besvärlig

2. Inga tydliga målsättningar vare sig i kommuner eller nationellt vad det är vi vill åstadkomma när det gäller skolans digitalisering och att ta tillvara de fantastiska möjligheter som finns.

Maria Stockhaus

Maria Stockhaus tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin Kommunala innovatörer tillsammans med Daniel Broman, Annika Agélii Genlott och Sara Penje, för Sollentuna kommuns arbete för en digital skolstrategi med lärplattor och skriva-sig-till-lärande-process, 2012-2016.

Daniel Broman

stadsdirektör Lidingö stad, tidigare skolchef och förvaltningschef utbildningskontoret i Sollentuna, 2012–2016

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

– Samsyn kring vad man vill åstadkomma och varför. När alla i styrkedjan har förtroende för varandra och samma bild blir resan så mycket enklare. Tillgången till digitala verktyg har varit viktig och också drivit utvecklingen vilket gynnat alla i skolan och underlättat det kompensatoriska uppdraget och delarkulturen. Sen måste man våga utmana systemet lite grann. Man kan inte planera allt till perfektion innan man drar i gång. Man får bygga planet medan man flyger för annars blir det ingen verkstad.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Tillgången till digitala verktyg skapade incitament att utveckla delarkulturen och bidrog till att man som lärare inte stod ensam och skulle uppfinna hjulet gång på gång. Arenan var ny för många och tvingade fram samarbeten för att kunna lära nytt och lyckas som pedagog.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Att inte använda datorn till att göra samma saker som vi tidigare gjorde på papper. Vi behöver fortfarande bli bättre på att våga utnyttja digitaliseringens fulla potential, med allt vad det innebär. Hur kan vi utifrån ”big data” och forskning skapa bättre och adaptiva läromedel som möjliggör ett djuplärande?

Daniel Broman

Daniel Broman tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin Kommunala innovatörer tillsammans med Maria Stockhaus, Annika Agélii Genlott och Sara Penje, för Sollentuna kommuns arbete för en digital skolstrategi med lärplattor och skriva-sig-till-lärande-process, 2012-2016.

Sara Penje

utvecklingschef Lidingö stad, tidigare skolutvecklare i Sollentuna kommun

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

– För mig är det viktigt att skapa ett engagemang som genomsyrar hela styrkedjan. Mitt jobb har många gånger handlat om att skapa ett gemensamt syfte, riktning och där vi alla inom koncernen har tydliga roller och ansvar. Min ambition och förhoppning har varit under dessa år att lärarkåren inte ska ha känt -sig ensam om att fixa den digitala transformationen utan snarare upplevt att alla nivåer är med och bidrar och möjliggör för varandra.

– Min syn på kompetensutveckling har förändrats sedan jag började arbeta med skolans digitalisering. Om det initialt handlade om att skicka lärare på kurs så blev det med tiden mer intressant att kvalitetssäkra och själva kunna arrangera och bygga kompetensutveckling. Initiativ som STL är ett sådant exempel där lärarna får ett strukturerat stöd under en längre tid och där rektorernas delaktighet är viktig för att få de effekter som önskas.

– I ett utvecklingsarbete som sker storskaligt, som till exempel i en kommun, har vi satsat på att skapa nya arenor där lärare och rektorer men också politiker och tjänstemän, har kunnat träffas, dela erfarenheter och skapa lärande. För att få maximal effekt har vi tillsammans byggt strukturer som stöttar delakulturens uppåt-sidor.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Jag tror att arbetet med att få ihop styrkedjan har varit avgörande för arbetet. Om alla nivåer pratar om samma sak, vill samma sak, brinner för samma sak, då sker utveckling.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Det finns många utmaningar. Alltifrån att vi skapar icke likvärdiga förutsättningar för såväl pedagoger som elever, till att digitalisering av skolan fortfarande ses som ett projekt. Men om jag ska lyfta någon utmaning så är det kanske nöjdheten som infinner sig när man har kommit en bit. Det är självklart att man ska få vara nöjd med sitt arbete men jag tror att det finns en fara när vi börjar känna oss klara. När vi kan sätta en bock i rutan. Jag tror på att vi behöver sitta lite mer framåtlutade, ha en aktiv omvärldsbevakning och hitta nya sparringpartners som utmanar och bidrar till vårt utvecklingsarbete.

Sara Penje

Sara Penje tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin *Kommunala innovatörer tillsammans* med Maria Stockhaus, Daniel Broman, och Annika Agélii Genlott för Sollentuna kommuns arbete för en digital skolstrategi med lärplattor och skriva-sig-till-lärande-process, 2012-2016.

Guldäpplets Jubileumsutmärkelse kategori

Regionala mediepedagogiska centra

En grupp ledare för större regionala mediacenter med stor betydelse för skolors och elevers tillgång till och pedagogisk användning av digitala medier.

► Länkar till rapporter, böcker, webbsidor för vidare läsning, se Guldäpplets webb: diu.se/guldapple ◀

Lars Björn

tidigare projektledare, GR Utbildning, – 2015

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

– Min ringa insats har varit att söka medlemskommunernas medvetenhet i fråga om ”datorn i lärandet”. Detta har bland annat inneburit att respektive huvudman uppmanats att utse utvecklingsansvarig i detta specifika ämnesområde, ett uppdrag vi kommit att benämna, kommunens skol-IT-ansvarig. Det skall betonas att uppdraget inte handlat om IT i teknisk synvinkel utan som verktyg i lärande.

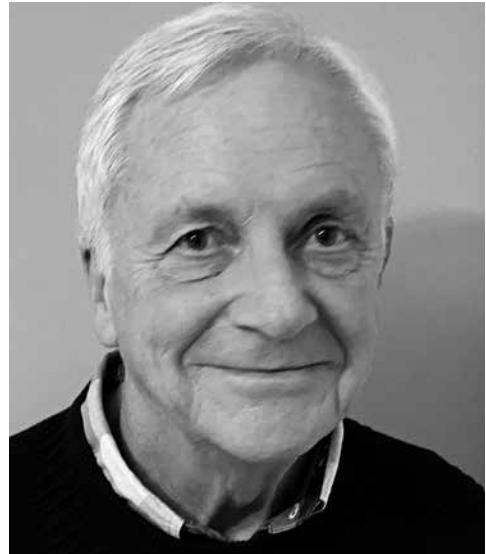
– Vi har därefter sedan mitten av 1990-talet ”nätverkat” med hög frekvens för att de 13 kommunernas erfarenheter och misstag generöst skall delas, och att bästa former av fortbildning och inspiration i ämnet skall spridas.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Att regionens representanter med iver och generositet delat med sig av vunna insikter, framgångar och misstag, vilket gett underlag till gemensam kunskapsmassa.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Den mognad i ämnet som nu bör gälla, skulle i de bästa av världar utveckla de goda digitala möjligheter som erbjuds, utan att gå vilse i det gigantiska utbudet av lättsinniga och för utbildningen onyttiga och kanske rent av skadliga källor och applikationer.

Lars Björn

Lars Björn tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse 2021 i kategorin Regionala mediepedagogiska centra, tillsammans med Ann-Britt Dahl, Mediapoolen Västra Götaland, Jon-Erik Egerszegi, MediaCenter i Västerbotten och Åke Sjöberg, AV-media Kronoberg.

Ann-Britt Dahl

vd, Mediapoolen Västra Götaland, 2003–

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

– Arbetet med att ta fram en digital distributionsplattform som kan hantera olika typer av digitala lärresurser och som är driftsäker samt anpassad efter lärare och elevers behov. Det ökade antalet elevkonton är en garant för likvärdig tillgång av film, lexikon, ljud- och e-böcker etcetera. På så sätt har eleverna, med bara några knapptryckningar, tillgång till digitala lärresurser dygnet runt.

– Plattformens väl utvecklade sökfunktion där varje resurs är uppmärkt med specifika ämnesord och har en koppling till läroplanernas centrala innehåll. Möjligheten att spara sina favoritresurser och skapa en egen katalog som kan delas med eleverna ger lärarna en helt annan tillgång till material för sin undervisning och underlättar planeringen. Jag tror inte att någon längtar efter att boka enstaka titlar och rulla in en vagn med video och tv i klassrummet.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Det breda multimodala utbudet av kvalitetssäkrade lärresur-

ser som underlättar lärarens planering i kombination med den digitala teknikens ökade tillgänglighet som eliminerar geografiska och volymmässiga begränsningar. De stora pedagogiska vinsterna med elevkonton i kombination med en väl fungerande sökfunktion som gör det enkelt att hitta lärresurser som passar den enskilda elevens kunskapsnivå.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Den stora utmaningen handlar till stor del om att lansera ett delvis nytt sätt att se på digitala lärresurser. Att det digitala innehållet måste få kosta minst lika mycket som den tryckta läroboken.

Nu när det är möjligt att kombinera olika typer av medier i samma plattform uppstår helt nya pedagogiska möjligheter. Mer utvecklade sökfunktioner där eleven och läraren kan följa ämnets progression gör det enklare att individualisera.

– Det gäller att tålmodigt arbeta för att insikten om att en digital distributionsplattform med digitala lärresurser i kombination med ett fungerande skolbibliotek spelar en avgörande roll för såväl elevernas kunskapsinhämtande som för att stimulera läsning och träna sig i kritisk granskning.

Ann-Britt Dahl

Ann-Britt Dahl tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse 2021 i kategorin Regionala mediepedagogiska centra, tillsammans med Lars Björn, GR Utbildning, Jon-Erik Egerszegi, Media-Center i Västerbotten och Åke Sjöberg, AV-Media Kronoberg.

Jon-Erik Egerszegi

lektor vid ELTE, Budapest, chef för MediaCenter i Västerbotten 2002-2011

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

– MediaCenter i Västerbottens län var en liten organisation. Vi var oerhört beroende av att hitta samarbeten med Umeå Universitet, andra aktörer i Umeå och regionen och även andra regioner. Dessutom behövde vi hela tiden läsa av vad som hände på nationell nivå och föra det vidare till de 15 kommuner som var våra uppdragsgivare! Vare sig det rörde digitalisering eller allmän skolutveckling.

– Denna lilla organisation behövde dessutom en både bred och djup kompetens inom framförallt pedagogik men också en systemförståelse av hela skolan och insikten om hur media och IT kunde föra in ett mervärde i undervisningen från förskolan till grundskolan till gymnasiet. Och vi hade tur, vi hade de bästa och mest kompetenta medarbetare man kan finna. Det var en styrka.

– Tekniken var alltså inte särskilt intressant. Digitaliseringen var och är ofrånkomlig. När den fungerade så att den blev ett medel till allmän skolutveckling var det bra men det var ju inte

var dag det var så. Jag tror att vårt arbete kunde fungera som idégivare och att stötta och komplettera och förstärka det som hände i de femton Västerbottenkommunernas skolor.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Det fanns en förhoppning om att vi kunde ge skolorganisationerna i kommunerna en idé om hur de skulle kunna utveckla sin verksamhet med media och IT. Vi kunde tillhandahålla media och kompetensutveckling. Förhoppningsvis kan det ha satt spår.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Den stora frågan är ju hur man skapar en likvärdig skola där tillgången till fungerande IT, tillgång till media och mediering av undervisningen verkligen finns tillgänglig i meningsfulla sammanhang i en skolutveckling för alla. Och att man på ett konstruktivt sätt kan hantera den brist på likvärdighet som finns i de ungas liv både i skolan och utanför skolan.

– Det är nu, som i slutet av 90-talet, skolan som ska beskriva behoven och vad de ska ha och självklart ska det höras. IT-företag, läromedelsförlag och kommunernas IT-avdelningar ska självklart svara upp mot de krav skolan ställer. De får inte begränsa möjligheterna för lärarna eller eleverna.

– Digitaliseringen är ofrånkomlig! Men i skolan bör den rimligen ske på elevers och lärares villkor.

Jon-Erik Egerszegi

*Jon-Erik Egerszegi tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse 2021 i kategorin *Regionala mediepedagogiska centra*, tillsammans med *Lars Björn*, GR Utbildning, *Ann-Britt Dahl*, Mediapoolen, Västra Götaland och *Åke Sjöberg*, AV-Media Kronoberg.*

Åke Sjöberg

fd chef AV–Media Kronoberg

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

1. Länslicenser av digitala läromedel för alla skolor i Kronoberg. Lika för alla!
2. Utlåning av ny teknik till alla skolor. Vi åker ut till skolorna, lämnar och hämtar.
3. 100-tals lektioner och föreläsningar för elever, lärare och föräldrar om internet, källkritik, AI mm.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Länslicenserna har gett alla valuta för pengarna som satsats i vår verksamhet. Det har också gett producenter en möjlighet att växa.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Att lärare i allmänhet tar webbresurser som exempelvis Binogi på allvar och nyttjar dem till elevernas bästa. Det är en fråga om jämlikhet.

Åke Sjöberg tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse 2021 i kategorin *Regionala mediepedagogiska centra*, tillsammans med *Lars Björn*, Göteborgsregionen, *Ann-Britt Dahl*, Västra Götaland och *Jon-Erik Egerszegi*, MediaCenter i Västerbotten.

Åke Sjöberg

Guldäpplets Jubileumsutmärkelse kategori

Utvecklare vid nationella myndigheter och organisationer

Fyra grupper av medarbetare vid myndigheter och organisationer med stort och långvarigt personligt engagemang och drivkraft i frågor av betydelse för lärarkåren.

► Länkar till rapporter, böcker, webbsidor för vidare läsning, se Guldäpplets webb: diu.se/guldapple ◀

Annika Agélii Genlott

forskare, projektledare Sveriges Kommuner och Regioner, fd skolutvecklare Sollentuna kommun

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

1) Utvecklandet, beforskningen och spridandet av den pedagogiska modellen STL som syftade till att stödja lärare i att medvetet använda digitala verktyg på ett sätt som ökade lärandet (och medvetenheten kring det egna lärandet) hos eleverna.

2) Förankringen i styrkedjan (från politisk och förvaltningsnivå till lärarnivå) i kommunen kring utvecklandet och ledandet av den kommunövergripande kompetensutveckling (senare nationella) för lärare inom STL som syftade till att lärare på djupet och under 1 års tid tillsammans med kollegor fick kontinuerlig fortbildning och möjlighet att praktiskt tillämpa, utvärdera och analysera resultaten av att implementera STL i det praktiska arbetet i klassrummet.

3) De forskningsstudier av elevresultat som tydligt visade på att icke genomtänkt användning av digitala verktyg i undervisningen ledde till sämre resultat än ordinarie medan väl genomtänkt använd digital teknik ökade elevresultaten med upp till 20 pro-

cent i nationella proven i SV och MA. Dessa studier har använts flitigt av olika lärare och huvudmän (i en tid när digitalisering ifrågasatts i hög grad) för att kunna fortsätta arbeta med digitaliseringens möjligheter med vetenskaplig grund som bas.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Forskningen kring elev- och lärarresultaten kopplat till ledningsförmågan hos huvudmannen. STL används idag i runt 70 kommuner och i cirka 20 kommuner är STL fortbildningen ledd av huvudmannen och är kommunövergripande. Den spridningen hade aldrig varit möjlig (förmodligen hade den inte ens nått nationell nivå) utan de bakomliggande forskningsstudierna och slutligen den färdiga avhandlingen. Än idag vet jag att studierna och forskningen används både nationellt och internationellt i olika utbildningssammanhang som rör digitalisering.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Frågor kring digitalisering är att betrakta som rörlig materia och det gäller nog för oss alla att ha förmågan att blicka framåt

och bakåt samtidigt. Vi har mycket att lära av de 20 år som gått gällande utvecklingen av digitalisering i skolan, både bra och dåligt. Kan vi – och i så fall hur – ta med oss de lärdomarna in i våra framtida beslut? Jag skulle säga att de största utmaningarna med skolans digitalisering är att frågorna kring vad som fungerar bra eller dåligt i olika situationer med olika målgrupper sällan är entydig. Frågorna kring digitalisering i skolan (som nästan alltid är av en relativt komplex natur) behöver lösas på flera nivåer (ofta samtidigt).

Jag tror att utmaningen är att vi behöver leda det arbetet och den utvecklingen på flera nivåer samtidigt. Ett ledarskap som i alltför hög grad använder sig av en ”top-down” metodik riskerar att resultera i att lärarna och undervisningen inte tar till sig av förändringsarbetet. En utveckling styrd av ”bottom up” metodik, det vill säga lärare och skolor utvecklar själva arbetet kring digitalisering riskerar å andra sidan att öka den redan befintliga icke-likvärdighet som råder i svensk skola idag.

– Jag tror, vilket också min avhandling visar på att vi behöver leda på flera nivåer samtidigt. Styrkedjan är alltså viktig men

Annika Agélii Genlott

kanske inte på det traditionellt vanliga sätt som vi tänker på den. Jag skulle vilja att vi mer ser på den som en rörlig materia, med givna delar, men där ledarskapet på olika nivåer samverkar på ett väl genomtänkt och systematiskt sätt. Det gör sig inte självt och kräver hög grad av medvetenhet, ledarskap och delledarskap. Andrew Hargreaves brukar prata om "Lead from the middle". Kanske behöver vi för att lösa morgondagens utmaningar kopplat till digitalisering i skolan utveckla det konceptet till att se på styrkedjan och ledarskapet i ett nytt ljus, där varje nivå's ledarskap tydligt knyter an till såväl övergripande mål för som till enskilda aktiviteter och beslut. Jag tror att vi för att komma dit i högre grad behöver se på skolor som viktiga delar av en hel skolorganisation.

Annika Agélii Genlott tilldelas Gulddäpplets Jubileumsutmärkelse 2021 för arbetet med att "Skriva-sig-till-lärande"/STL – kollegialt delande och strategisk planering, i Sollentuna kommun, som doktorand och senare för Sveriges Kommuner och Regioner, SKR. I kategorin *Utvecklare vid nationella myndigheter och organisationer* tillsammans med *Johanna Karlén*, SKR, samt i kategorin *Kommunala innovatörer* tillsammans med *Maria Stockhaus*, *Daniel Broman*, och *Sara Penje*, för Sollentuna kommuns arbete för en digital skolstrategi med lärplattor och skriva-sig-till-lärande-process, 2012-2016.

Johanna Karlén

kvalitetschef Swedish Edtech Industry, tidigare projektledare och programansvarig skolans digitalisering på Sveriges Kommuner och Regioner, 2013-2018

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

– Då tänker jag spontant på de två LiKA-verktygen som jag ledde arbetet med att ta fram under mina år på SKR. Först LiKA Ledning och sedan LiKA Lärare. Skattningsverktyg som genererade handlingsplaner som jag hoppas var till hjälp för lärare och skolledning. Sen kanske det stöd kring GDPR som jag också gjorde åt SKR, som konkretiserade GDPR utifrån ett skol- och lärarperspektiv, med FAQ och filmer. I min nuvarande roll på Swedish Edtech Industry har jag fortsatt i samma anda – att underlätta och konkretisera, med Edtechkartan och dess diverse beställarstöd: Att köpa edtech, Att välja digitala lärresurser och nu senast ett stöd i förberedelserna inför digitala nationella prov

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Det är ju svårt att veta så klart men kanske LiKA-verktygen? De har ju använts av en hel del skolor och lärare runt om i landet. Och för de som använt verktygen fullt ut så att säga, hoppas jag att det både synliggjort vad digitalisering är och kan vara lite

mer konkret, lite mer mätbart och att det gett handfast stöd i arbetet.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Jag tror att det fortsatt handlar om den digitala kompetensen, eller snarare den digitala tryggheten att våga testa, våga se möjligheterna, bryta invanda mönster och arbetssätt. Se kvaliteter med såväl det fysiska som det digitala rummet, speciellt nu när vi sitter inne med större erfarenhet och verktygslåda på grund av pandemin. Sen har vi en utmaning i att få de digitala tjänsterna att hänga ihop mer, så att den administrativa bördan verkligen lättar och att alla, från elev och lärare till skolläda och förvaltning, kan dra nytta av de digitala möjligheterna. I allt från lärsituationer till administration och uppföljning, där data används strategiskt och smart. Och här är beställar- och leverantörskompetens avgörande

Johanna Karlén

Johanna Karlén tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse 2021 i kategorin Utvecklare vid nationella myndigheter och organisationer tillsammans med Annika Agélii Genlott, för arbetet med LiKA för SKR respektive för arbetet och forskningen kring att "Skriva-sig-till-lärande"/STL – båda verktyg för kollegialt delande och strategisk planering

Kristina Alexanderson

ansvarig för Internetstiftelsens skolsatsningar, projektledare för Webbstjärnan 2009–2017

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

1. Att lyfta vikten och förståelsen för att alla lärare kan arbeta med elevers digitala kompetens som en del av den vanliga undervisningen. Att lärare kan utveckla elevers digitala kompetens både med och utan digitala verktyg, det är viktigt att förstå den digitala vardagen, webben och internet i skolan.
2. I min vardag har jag lyft frågor som källkritik, upphovsrätt och att vara medborgare på nätet. Genom mitt arbete på Internetstiftelsen först med webbpublicering genom skoltävlingen Webbstjärnan, som arrangerad av Internetstiftelsen fram till 2018, sedan genom Digitala lektioner som är en öppen lärresurs för att stärka elevers digitala kompetens.
3. Att Internetstiftelsen så tydligt varit en del av kompetensutvecklingen av skolan och lärare inom ramen för digital kompetens. Sedan 2008.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Att se digital kompetens. Att förstå digitaliseringen, källkritik, teknik och programmering, som något som handlar om att ge

elever kunskaper så att de kan hantera den digitala vardagen, så att både de barn och lärare som arbetar i skolan ska vilja, våga och kunna använda internet och ta vara på digitaliseringens möjligheter i stor och smått.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Det största utvecklingsområdet är att börja prata om förståelse, inte bara användande. Att utveckla elevers och lärares förståelse för digitaliseringen och de digitala möjligheterna och begränsningarna är det vi kommer behöva arbeta mer med. Med stora möjligheter kommer också stora utmaningar.

Kristina Alexanderson. Foto: Kristina Alexanderson.

Kristina Alexanderson tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse 2021 i kategorin Utvecklare vid nationella myndigheter och organisationer för sitt arbete med Webbstjärnan för Internetstiftelsen – delade skolexempel.

Elsy-May Gisterå och Margareta Lavsund

tidigare specialpedagoger/datapedagoger i Uppsala kommun och rådgivare Specialpedagogiska institutet, senare Specialpedagogiska skolmyndigheten

Vilka två, tre insatser vill ni främst lyfta fram i det ni jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

– Arbete i många olika projekt under 90-talet ledde fram till att vi 2002 startade ett tre-årigt projekt Försöksverksamhet med uppbyggnad av Skoldatatek i Sverige. Detta gjorde vi som anställda i Uppsala kommun och i samarbete med Hjälpmedelsinstitutet. Vi ville att elever i behov av särskilt stöd skulle få möjlighet att nå målen i skolan och trodde att alternativa verktyg i lärandet (AVL) som talsyntes, rättstavningsprogram och e-böcker skulle vara ett stöd för dem. AVL som idag finns i vanliga mobiltelefoner med flera måste då köpas separat och var inte något som användes på skolorna, framför allt inte i klassrummen. De elevgrupper vi främst trodde skulle behöva dem var barn/ungdomar med läs- och skrivsvårigheter/dyslexi och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

– Skoldatatekens fokus kom att ligga på fortbildning av lärare, främst speciallärare. De hade i uppgift att sprida sina kunskaper till sina kollegor. Tillsammans med dem utvecklade vi metoder och arbetssätt kring IT. Skoldatateken i landet bildade ett

Elsy-May Gisterå och Margareta Lavsund

nätverk för erfarenhetsutbyte. Efter projekttiden permanentades verksamheten i kommunerna. De hjälpte övriga kommuner att organisera en övergripande verksamhet som ansvarade för och arbetade med IT och specialpedagogik.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– För att lyckas satsade vi på: Utbildning i AVL; hjälp med förankringsarbete i kommunerna. Sökte stöd från cheferna; Skoldatateksnätverket, som anordnade träffar för erfarenhetsutbyte; stöd från dåvarande Specialpedagogiska institutet.

Vad anser ni är de största utmaningarna/ utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Vi tror att mycket av utvecklingen inom skolan fortfarande hänger ihop med utbildning av lärare och elever. Alla måste kunna använda AVL. Det ska inte vara avhängigt av några entusiaster

Elsy-May Gisterå och Margareta Lavsund tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse 2021 i kategorin Utvecklare vid nationella myndigheter och organisationer tillsammans med Birgitta Göthberg, Hjälpmedelsinstitutet, för initiativet 2002–2005 och Stefan Bonn, SPSM, för långsiktigt arbete med samverkan kring Skoldatatek.

Stefan Bonn

rådgivare med inriktning digitalt lärande, Specialpedagogiska skolmyndigheten, 2008– (dessförinnan på SPSMs föregångare Specialpedagogiska institutet)

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

– Efter att det första projektet för att bygga skoldatatek i Sverige avslutats och ett antal skoldatatek etablerats blev jag del i ett myndighetsprojekt som fick stor betydelse för fortsatt etablering och utveckling av skoldatatek för erfarenhetsutbyte. Det blev dåvarande myndighetens sätt att stärka skolhuvudmannens egen kompetens för att utveckla lärmiljön och skapa förutsättningar för att med nya verktyg möta elevers olika behov.

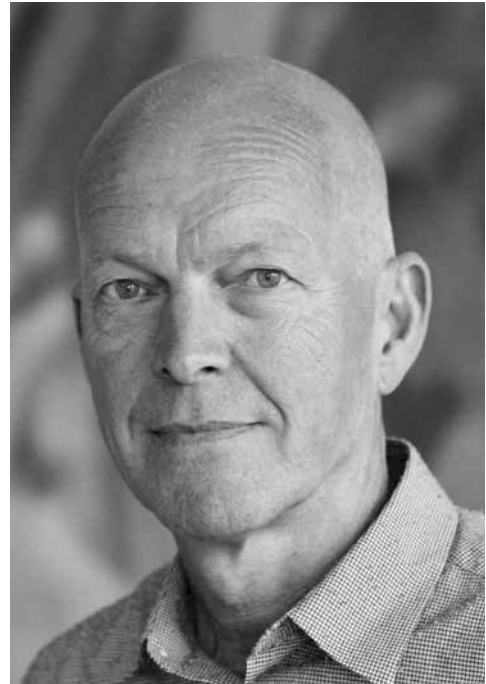
Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Skoldatateken blev ett sätt att förpacka och distribuera specialpedagogisk digital kompetens i huvudmannens egen organisation. Ett tillsammansarbete där nätverken kom att bli navet för ett bredare erfarenhetsutbyte och gemensam kompetensutveckling över tid. Skoldatateken startade som utvecklingsprojekt med ekonomiskt stöd och med målet att bli permanenta i

verksamheten, vilket också infriades i de flesta fall. Att hålla i och hålla ut i nätverk och samverkan ser jag som den mest betydelsefulla insatsen efter själva etableringen av skoldatateken.

Vad anser du är de största utmaningarna/ utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Digitala verktyg finns i dag i en helt annan omfattning än när skoldatateken började etableras. Hur verktygen används kan bli helt avgörande för många elever. Det behövs adekvat stöd till både elever och lärare inom ett område som ständigt erbjuder nya möjligheter att ta vara på för största nytta. Vi gör det tillsammans.

Stefan Bonn

Stefan Bonn tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse 2021 i kategorin Utvecklare vid nationella myndigheter och organisationer för långsiktigt arbete med samverkan kring Skoldatatek, tillsammans med Elsy-May Gisterå och Magareta Lavsund från Uppsala kommun och Birgitta Göthberg, Hjälpmedelsinstitutet, för initiativet, 2002–2005.

Anette Holmqvist

fd undervisningsråd och projektledare för Kolla Källan, Skolverket

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

1. Mitt arbete med Kolla källan (vars webbplats på senare år blev en integrerad del av skolverket.se) och uppdraget att sprida information och inspiration till lärares och skolbibliotekariers arbete med källkritik, netetik och upphovsrätt.

2. Mitt arbete med att lyfta skolbibliotekens betydelse (bland annat via egen ingång för skolbibliotekarier på Skolverkets förstasida) och vikten av samarbete mellan lärare och skolbibliotek både inom läsförmedlingsinsatser och medie- och informationskunnighet.

3. Det senare är också en röd tråd i de moduler jag tagit fram om säker och kritisk användning av nätet. Modulerna är en del av Skolverkets kompetensutvecklingsinsatser för lärare och skolbibliotekarier.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Svårt att veta eftersom Skolverket som regel inte mäter effekter av specifika insatser. Men via Skolverkets uppföljningar av it

Anette Holmqvist

i skolan kan man se att exempelvis undervisningen i källkritik och upphovsrätt har ökat under de här 20 åren. Det är vi förstås flera aktörer som har bidragit till. För arbetet med Kolla källan fick jag utmärkelsen Det gyllene förstoringsglasat 2019.

– Mitt arbete med skolbibliotek har kanske framför allt uppskattats av skolbibliotekarier, men jag vill ändå lyfta det här. Jag tror att jag har bidragit till att Skolverket numera ser skolbibliotekarier som en självklar målgrupp.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Att skolorna har tillgång till väl fungerande teknik (till exempel skolplattformar) så att digitaliseringen verkligen blir en möjlighet och inte en belastning. Lika viktigt är att elevers lärande och ämnesinnehållet står i fokus för såväl de didaktiska valen som för de digitala verktyg som används i undervisningen.

Anette Holmqvist tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin *Utvecklare vid nationella myndigheter och organisationer* tillsammans med: Mikael Iselow, för arbetet att skapa och leda Multimediabyrån – elevers eget skapande med medier och Peter Karlberg, för långsiktigt policyarbete om skolans digitala utveckling, samtliga Myndigheten för Skolutveckling (MSU) och Skolverket.

Mikael Iselow

utvecklingsledare Göteborgs stad, tidigare undervisningsråd och projektledare för Multimediabyrån och PIM 1998-2013

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

– Webbplatserna Multimediabyrån och PIM, praktisk IT och mediekompetens, var resurser på Skolverket och Myndigheten för skolutveckling som min fantastiska projektgrupp både producerade och bedrev fortbildning utifrån under åren 1998 till 2013. I samarbete med 230 kommuner utbildade vi 162 000 pedagoger och skolledare i praktisk IT och mediekompetens. 85 000 klarade examinationsnivå 3 och producerade en digital berättelse med bild, ljud och berättarröst. I Multimediabyrån kunde de sedan inspireras av reportage och kurser i allt från att analysera reklamfilm, skapa leranimationer, producera radio-program, göra film, publicera webbsidor och e-learning med mera. Till hjälp fanns också arkiv med faktagrafik, ljudeffekter, bilder, musik och jinglar. Resurser som gav stöd och inspiration till att använda IT i undervisningen.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Både Multimediabyrån och PIM gav pedagoger och skolledare utbildning i upphovsrätt, källkritik och praktisk medie-

Mikael Iselow

kompetens i att skapa digitala berättelser. När både pedagoger och elever själva får producera mediebudskap så blir de också mer vaksamma mediekonsumenter och kan analysera nyheter, filmer och reklam utifrån frågor som: Vem säger vad? Till vem? Och i vilket intresse? Att tänka lite som en grävande journalist är bra både för skolan och demokratin.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Att hitta den rätta balansen i användningen av IT och se på andra miljöer och verktyg för lärande. Allt fler barn idag blir stillasittande framför datorer och mobiler på sin fritid. Våra städer förtätas och grönytor försvinner. Skolan måste börja jobba mer med utomhuspedagogik och se vilka positiva effekter det ger för lärandet. Naturen är den bästa lärmiljön med perfekt akustik, optimal ventilation och överallt mängder med gratis läromedel. Här kan också de digitala verktygen användas för dokumentation, laborationer, augmented reality, faktasök med mera. En optimal kombination av den digitala och analoga världen.

Mikael Iselow tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin Utvecklare vid nationella myndigheter och organisationer tillsammans med: Anette Holmqvist, för stöd kring skolans arbete med källkritik och skolbibliotek, och Peter Karlberg, för långsiktigt policyarbete om skolans digitala utveckling, samtliga Myndigheten för Skolutveckling (MSU) och Skolverket.

Peter Karlberg

undervisningsråd Skolverket

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

– Den kanske viktigaste insatsen som haft stor betydelse för lärarna i skolan är den ökade tillgången till digitala enheter. Detta skedde inte alltid med möjlighet för lärarna att vara ordentligt förberedda men signalerade tydligt att nya möjligheter till utveckling blev tillgängliga. 1 till 1 blev det nya målet för många huvudmän.

– Uppdraget till Skolverket att dels utveckla styrdokumentet för att tydliggöra digital kompetens och att inkludera programmering, dels att ge förslag till en nationell strategi för skolans digitalisering har betytt mycket. Styrdokumentet har tydliggjort skolans roll när det gäller elevernas digitala kompetens och skolans huvudmän har fått en tydlig gemensam målbild.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Den nationella strategin har haft mycket stor betydelse för att klargöra att digitaliseringen av skolväsendet har stor betydelse. Den innebär att eleverna ska få möjlighet att utvecklas till kom-

petenta medborgare i en alltmer digitaliserad värld samtidigt som digitaliseringen mer generellt bidrar till deras lärande. Den innebär också till exempel att verksamheten kan nyttja digitaliseringen för att effektivisera verksamheten ur flera aspekter.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Det finns två eller möjligen tre stora utmaningar, vi har fortfarande bara snuddat vid de möjligheter som digitaliseringen ger vad avser undervisning och lärandet. Det är först när eleverna får möjlighet att arbeta med och konstruera lösningar på verkliga frågor och problem som potentialen verkligen kan förverkligas. Tills vi också kan inkludera den dimensionen är det viktigt att gå från att bara till exempel skriva på datorn till att systematiskt använda den för skriv- och läsinläring.

– Att förbättra informationsutbytet inom sektorn är en annan viktig dimension. Klarar vi att via standardiserade gränssnitt åstadkomma detta frigörs tid för administrativa uppgifter och digitaliseringen blir en arbetsbesparande åtgärd. Utöver detta finns möjligheter att utnyttja digitala spår av elevernas kunskapsutveckling för att ge lärarna nya verktyg som stöd för uppföljning, återkoppling och planering. Fortfarande ett outvecklat område och som kräver att mycket information kan hanteras digitalt men som skulle kunna betyda mycket för lärare.

Peter Karlberg

Peter Karlberg tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin Utvecklare vid nationella myndigheter och organisationer tillsammans med: Anette Holmqvist, för stöd kring skolors arbete med källkritik och skolbibliotek och Mikael Iselow, för arbetet att skapa och leda Multimediabyrån – elevers eget skapande med medier, samtliga Myndigheten för Skolutveckling (MSU) och Skolverket.

Guldäpplets Jubileumsutmärkelse kategori:

Fristående nationella aktörer, föreläsare, författare

► Länkar till rapporter, böcker, webbsidor för vidare läsning, se Guldäpplets webb: diu.se/guldapple ◀

Patricia Diaz

doktorand KTH, lärare, föreläsare och författare

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

– Sett ur ett större perspektiv tror jag att mina tre böcker, texter till Skolverket lärportal, artiklar för Grundskoletidningen, programledaruppdrag för URs ”Lärlabbet” och tillhörande utbildningsinsatser/föreläsningar (sedan 2011) över hela landet har haft betydelse för många lärare då mitt fokus har varit att belysa hur digitala verktyg kan användas för en formativ och språkutvecklande undervisning. Jag har också via mina sociala mediekanaler bidragit till att dela såväl inspirerande exempel som problematiserande av digitalisering generellt och användningen av digitala verktyg i undervisningen mer specifikt. Framöver hoppas jag förstås att min kommande avhandling ska ha direkt betydelse för lärare!

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Troligtvis har böckernas spridning och de utbildningsinsatser/föreläsningar som jag har genomfört de senaste tio åren bidragit till lärares kompetensutveckling, dels kopplat till den övergripande tanken om hur digitalisering påverkar oss på

individ-, skol- och samhällsnivå, dels kopplat till den konkreta användningen av digitala verktyg i undervisningen.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Den bristande likvärdigheten avseende lärarnas och därmed även elevernas digitala kompetens över landet är fortfarande ett utvecklingsområde. Vi behöver även utveckla vår förståelse för hur vi kan dra nytta av dels relativt enkel och dels mer avancerad teknik för att bättre kunna bedriva en mer individanpassad och tillgänglig undervisning.

Patrica Diaz

*Patrica Diaz tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin **Fristående nationella aktörer, föreläsare, författare** för spridning och inspiration kring undervisning och lärande med digitala verktyg.*

Malin Frykman

processledare Foxway, skolutvecklare, författare och föreläsare

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

– Min drivkraft och mitt “why” handlar om alla barns och elevers rätt till en likvärdig utbildning. Vägen till det går via lärares och annan skolpersonals lärande. För mig handlar den digitala transformationen om att leda lärande, både organisationens lärande och människornas som verkar i den. Det är ett synsätt som präglar alla mina insatser och allt det arbete jag gör när det gäller skolans digitalisering.

Två insatser som handlar om det som jag tror har haft direkt betydelse för lärarkåren är:

1. Min roll som omvärldsbevakare och delare av material som handlar om digitalisering och lärande. Många är de lärare som under åren hört av sig och tackat eller bett om tips på aktuell forskning om digitalisering, nya arbetssätt eller kontakt med andra lärare för att få tag på goda exempel.
2. Mina två böcker, Skolledare i en digitaliserad värld och Formativt ledarskap i en digitaliserad värld och den skjuts de gett för skolors lokala förbättringsarbete. I dem har rektorer och lä-

rare fått del av konkreta handfasta tips på hur man tillsammans kan ta sig an skolans digitalisering på ett forskningsbaserat sätt.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Jag tror att kombinationen av dessa insatser är viktig. Omvärldsspaningen bidrar till att sprida och synliggöra möjligheterna. Mina böcker och insatser kopplade till dem har hjälpt styrkedjan med ”hur:et”. Det har gjort det lätt för huvudmän, rektorer och lärare att arbeta tillsammans med skolans digitalisering.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Helt klart likvärdigheten och organiserandet av de förutsättningar som krävs för att digitaliseringen ska leda till lärande. Den är en enorm utmaning och fortfarande i dag träffar jag regelbundet på lärare som faktiskt inte har tekniska förutsättningar för att arbeta med digitaliseringen. Framför allt är det min bild att vi har ett likvärdighetsglapp i åldrarna F-6.

Malin Frykman

*Malin Frykman tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin **Fristående nationella aktörer, föreläsare, författare** för sitt arbete med att ta med hela styrkedjan på skolans digitala resa.*

Jan Hylén

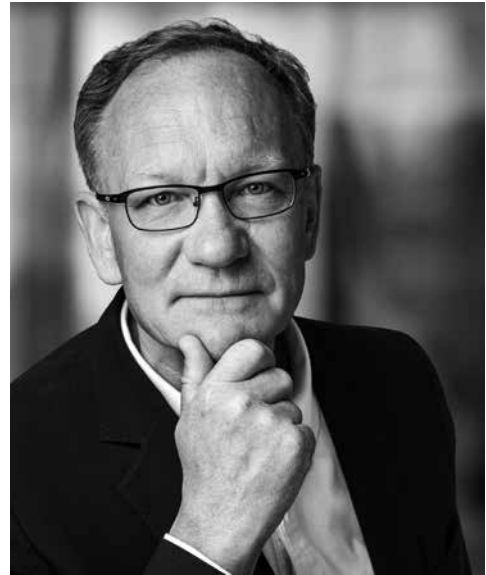
utbildningsanalytiker

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

A. 2007 skrev jag för OECDs räkning en rapport om den då nya och snabbt växande trenden med öppna digitala lärresurser (Open Educational Resources). Rapporten, som finns tillgänglig på fem språk, kom att få stor betydelse för hur OER-företeelsen spridits över världen. OER har som begrepp inte fått fäste i Sverige men den internationella ”dela-kultur” som den understödde har haft mycket stor internationell betydelse.

B. 2017 introducerade jag metoden/verktyget ”effektkedja” som ett planeringsverktyg, som en del av Skolverkets utvecklingsmodul ”Leda för digitalisering”. Metoden har funnits länge men den hade inte varit i bruk i svensk skola tidigare. Nu är den ofta använd och uppskattad.

C. Under 2018 deltog jag i SKRs arbete med att utveckla handlingsplanen #Skoldigiplan som en följd av den nya nationella digitaliseringsstrategin för svensk skola. Det kartläggningsarbete vi inledningsvis genomförde med en lång rad regionala hea-

Jan Hylén. Foto: Håkan Målbäck.

rings och workshops resulterade i den sannolikt bästa kartläggningen av situationen vad gäller skolans digitalisering i Sverige någonsin.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Störst betydelse hittills har effektkedjan haft eftersom den direkt påverkar hur väl planerad en lokal insats blir och uppföljningsbar insatsen är. På sikt kommer sannolikt #Skoldigiplan ha större betydelse men den berör större processer som tar längre tid att slå igenom.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Dels att skapa stora öppna databaser med utbildningsdata av god kvalitet att basera forskning, utvecklingsarbete och nya digitala tjänster utifrån, dels att skapa större kunskap och förståelse på nationell politisk nivå om den strategiska betydelsen av utbildningsdata av god kvalitet.

*Jan Hylén tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin *Fristående nationella aktörer, föreläsare, författare* för ständig analytisk närvaro – i konkreta utvecklingsprocesser.*

Karin Nygårds

lärare, föreläsare, författare, inspiratör

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

– När jag insåg att lgr11 nästan helt saknar skrivningar om internet och den digitala världen, satte jag mig och gick igenom läroplanen och alla kursplanerna för att se på vilka sätt det ändå fanns där, bara inte i klartext. Det visade sig att det fanns överallt. Eftersom skolan ska förbereda eleverna på att verka i samhället, så går det inte att utesluta det digitala. Arbetet resulterade i hemsidan teacherhack.com som jag gjorde tillsammans med Terese Raymond med finansiering av Internetfonden.

– Jag har lagt ner mycket tid på möten med Skolverket, politiker, professorer och techfolk för att få in programmeringen i läroplanen för grundskolan. Jag har också försökt sprida mina kunskaper i ämnet genom TV-program, radio, böcker, mjölkpaketsbaksidor och Youtube.

Karin Nygårds. Foto: Kristina Alexanderson.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Fem år efter att jag började med programmering i klassrummet, så blev det obligatoriskt i grundskolan från första klass. Jag är väl medskyldig till detta.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Digitalisering i skolan handlar för ofta om bara teknikanvändande och för lite om förståelsen för vad digitaliseringen innebär för samhället. Det tar tid att sätta sig in i digitaliseringsfrågorna på djupet och lärare har fullt upp med mycket annat som känns mer nödvändigt i stunden. Hur vi ska få ihop den ekvationen vet jag inte.

Karin Nygårds – en dynamo för digital förståelse, skapande och programmering – inte minst för tjejer, tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin Fristående nationella aktörer, föreläsare, författare.

Linda Mannila

docent och forskare, digital förändringsagent, föreläsare och entreprenör

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

- Utvecklingsprojekt där jag tillsammans med lärare prövat och utvecklat sätt att arbeta med programmering i olika ämnen och över ämnesgränserna.
- Kompetensutvecklingsinsatser kring digital kompetens och programmering för lärare och skolledare med målet att inspirera och få alla att komma i gång på egen nivå.
- Aktivt engagemang för att dela med mig av erfarenheter och material kring digital kompetens och på det sättet till exempel hjälpa lärare med omvärldsbevakning.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Utvecklingsprojekten och kompetensutvecklingsinsatserna har gett lärare och skolledare konkreta verktyg, arbetsätt och färdigheter för att själva börja arbeta med de olika aspekterna av digital kompetens i sin undervisning. Minst lika viktigt har det varit att presentera och arbeta med det nya på ett sätt som passar lärarna och deras bakgrundserfarenheter, vara lyhörd

för deras farhågor, att inspirera och ge alla en känsla av ”det här vågar jag testa” och ”det här fixar vi – tillsammans”.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Jag ser likvärdighetsfrågan som en stor utmaning – hur kan vi garantera att alla elever får samma möjligheter att utveckla sin egen digitala kompetens? Det kan i sin tur vara en fråga om prioriteringar (ledarskap), brist på resurser (tid, möjlighet till kompetensutveckling), otydliga förväntningar på vad läraren ska göra/eleverna ska kunna, eller en otydlig ansvarsfördelning.

Linda Mannila. Foto privat.

*Linda Mannila tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin **Fristående nationella aktörer, föreläsare, författare** för sina perspektiv på digital teknik och kraften i programmering och skapande.*

Stefan Pålsson

omvärldsbevakare, skribent

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

– Under det tidiga 00-talet skrev jag om skolans digitalisering ur ett svenskt och internationellt perspektiv på KK-stiftelsens webbplats Kollegiet. Där föddes den första versionen av Omvärldsbloggen, som sedan fortsatte hos Skolverket fram till 2018. Från 2007 till och med 2018 skrev jag även en stor mängd artiklar för Skolverket som beskrev den konkreta utvecklingen på skolor i hela Sverige. En del av artiklarna lyfte fram skolbibliotekets betydelse för den pedagogiska utvecklingen, elevernas lärande och främjandet av viktiga aspekter av elevers och lärares digitala kompetens. Från hösten 2018 arbetar jag för RISE, där jag bland annat fortsätter omvärldsbevakningen på Spaningen. Under pandemin har jag skrivit en mängd artiklar på Skola Hemma, som både belyser vad skolor och huvudmän har gjort och pekar på vägar att föra utvecklingen vidare.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Mitt arbete med att lyfta fram tankar, aktiviteter och perspektiv som sällan syns i den allmänna debatten om skolan, har

lett till att intresserade lärare fått idéer som de omsatt i praktiken, ofta med mycket goda resultat. Det har också förts in nya tankefrön till den professionella diskussionen och det praktiska pedagogiska arbetet.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Förståelsen av den pågående samhällsutvecklingen och dess konsekvenser för utbildning, undervisning, kunskap och lärande måste förbättras radikalt bland allmänhet och beslutsfattare.

Stefan Pålsson

*Stefan Pålsson tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin **Fristående nationella aktörer, föreläsare, författare** för outtröttlig rapportering om digital skola – en spanare i nuet.*

Fredrik Svensson

grundare av Rektorsakademin, Meet in Grid, 2004–

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

1. Vändningen av Broängsskolan meritvärdesmässigt från botten till toppen när jag började som rektor (2002-2005), och där digitaliseringen spelade stor roll för moderniseringen av lärares arbetssätt som bidrog till lärares arbetstillfredsställelse och dessutom med förbättrade elevresultat.

2. Nätverket Rektorsakademien (2004-2016) där jag, och Caj Malmros med flera, bland annat skapade ett nätverk mellan skolledare och chefer i arbetslivet runt ledarskap. Vi byggde en modern lång rektorsutbildning för ca 300 skolledare med fokus på bland annat utvecklings- förbättringsledarskap som gick i takt med samhällsutvecklingen. Vi var lite av pionjärer (bland många andra såklart) kring idén om att tillsammans med olika partners digitalisera svensk skola på bred front, där vi såg på moderna verktyg som lika självklara som pennan med mera.

3. SETT, Scandinavian Educational Technology Transformation Stockholm/Malmö/Oslo. (2011-). En mötesplats/festival/konferens för digitalisering/transformering av svensk skolas fokus på lärandet som vi skapade 2011 med våra samarbetspartners som

till exempel Kistamässan. Under flera år hade vi runt 15 000 deltagare totalt i Sverige och Norge.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Det beror på hur man ser det, allt handlar ju om att förbättra. Men gemensamt för allt vi gjort, och allt vi fortfarande gör idag, är utgångspunkten att alltid göra skillnad, och ytterst då för lärare, eftersom läraren är den magiska nyckeln till barn och unga och deras livsviktiga lärande för att, bland annat, bli demokratiska medborgare med framtiden för sig. Och för att vi ska kunna göra skillnad så måste vi inse att för att laga denna omelett så krävs det av oss att vi utmanar, bryter mönster där det behövs. Alltså att en hel del ägg behöver knäckas. Något som givetvis inte alltid gillats av alla.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– De största utmaningarna är att det så lätt blir en teknikfråga, vilket det ju i en mening är, men att huvudfrågan faktiskt handlar om didaktik, det vill säga hur vi organiserar/designar lärandet tillsammans med eleverna. Det finns även en utmaning i att aldrig ge upp och att vara uthållig i det man verkligen, och på goda grunder, brinner för. Det är så lätt att sugas upp av, och in i, de etablerade normerna om hur skolan ska vara, och ofta baserade på det vi gjort förut. Så den största utmaningen är att hålla kvar sitt mod att utmana och att ständigt och jämt låta kapitel 1 & 2 i läroplanerna leda en framåt. Då löser sig det mesta brukar jag säga.

Fredrik Svensson. Foto: Kristina Alexanderson.

*Fredrik Svensson tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin **Fristående nationella aktörer, föreläsare, författare** för arbete med nätverk för digitalt lärande och arenor för delande.*

Troed Troedson

samhälls- och framtidsanalytiker

Vilka två, tre insatser vill du främst lyfta fram i det du jobbat med sedan 2002, när det gäller skolans digitalisering av direkt betydelse för lärarkåren?

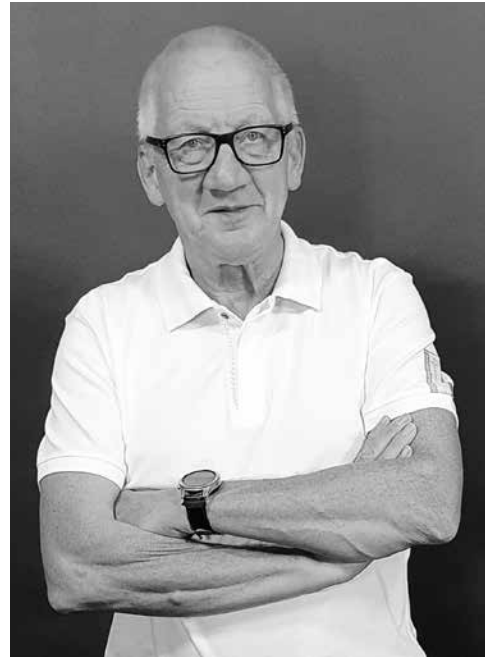
1. Förståelse för att digitalisering är en generell företeelse som inte har specifikt med skolan att göra – och som därför inte kan förstås utifrån ett skolperspektiv.
2. Förståelse för att digitalisering framförallt handlar om att vända på flöden. Digitala läromedel låter skolan lära sig massor om elever – vilket är den allt överskuggande poängen.
3. Förståelse för att läraryrket, vad gäller relation, förtroende, motivation och guide blir allt viktigare i en digitaliserad skola. Den kommer alltså inte att vara en verksamhet där man ersatt människor med maskiner.

Vad av detta har haft störst betydelse och på vilket sätt?

– Nummer 1 ovan. Den är en förutsättning för att skolan, och lärare, skall kunna dra nytta av vad som händer i andra delar av samhället, inte ”bara” vad som händer i andra skolor.

Vad anser du är de största utmaningarna/utvecklingsområdena när det gäller skolans användning av de digitala möjligheterna framöver?

– Att skapa förståelse för punkten 2 ovan. Så länge vi tror att digitala resurser skall användas för att förstärka eller förbättra samma processer som vi nyss gjorde analogt kommer vi inte att nå några stora vinster. Först när vi redesignar själva läroprocessen, skolan som sådan, kan vi göra saker som var helt otänkbara förut.

Troed Troedson

*Troed Troedson tilldelas Guldäpplets Jubileumsutmärkelse i kategorin **Fristående nationella aktörer, föreläsare, författare** för djärva begreppsvändor och visioner – en tankeväckare.*

Om Guldäppet

Guldäppet är ett lärarstipendium som delas ut årligen till en eller flera lärare som förnyat lärandet med stöd av IT i egen undervisning och som inspirerat elever och kollegor i ett lokalt, kommunalt och gärna även nationellt verksamhetsfält. Guldäppet delas ut av Stiftelsen Yngve Lindbergs minne.

Guldäpplejuryns Särskilda Pris delas ut till en eller flera personer som har utträttat långvariga, betydelsefulla insatser för främjande av lärande med stöd av it och medier.

Båda priserna består, förutom ett stipendium på 25.000 kr, av ett vackert glasäpple, blåst vid en svensk hytta med inläggning i äkta guld. Designat och utfört i finaste hantverk av mästarna vid Studioglas Strömbergshyttan i Hovmantorp.

Lärarna är nyckeln till utvecklingen av IT i skolan, sa dåvarande skolministern Ylva Johansson när hon initierade ITiS-satsningen. Det är dessa lärare som inspirerar elever till kreativ användning av IT, som oförtröttligt uppmuntrar och stöttar kollegor, som delar med sig av erfarenheter vid kurser och utbildningar. Dessa eldsjälar behövs i skolan och Guldäppet är dessa lärares egna pris.

Guldäppet delades ut första gången år 2002.

Historien bakom priset

Yngve Lindberg var i fyra decennier en av förgrundsgestalterna inom naturvetenskaplig utbildning i svensk ungdomsskola. Han var pådrivande för de internationella kemi- och dataolympiaderna (IOI) och en av grundarna av Föreningen Datorn i utbildningen.

Vid Föreningen Datorn i Utbildningens rikskonferens i Varberg sommaren 2001 beslutades att en minnesfond skulle startas. Syftet med minnesfonden var att i Yngve Lindbergs anda årligen dela ut ett stipendium Guldäppet, till en eller flera lärare, för förtjänstfulla insatser kring användningen av IT i svensk skola

Den första tioårsperiodens stipendier finansierades av en grundplåt lagd 2001 av bland annat Skolverket, Delegationen för IT i skolan, Sandvikens kommun, KK-stiftelsen, Fujitsu-Siemens Computers AB, Datapower, Förlaget Natur och Kultur, Stiftelsen DIU och Föreningen DIU/Datorn i utbildningen.

Dagens partners till Stiftelsen Yngve Lindbergs minne för utdelning av Guldäppet är Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund, Sveriges Kommuner och Regioner, Skolverket, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Glerups Utbildning AB, ILT Inläsningstjänst, Netsmart AB, tillsammans med Föreningen DIU och stiftelsen DIU, grundare och koordinator.

Styrelse och förvaltare

Minnesfonden förvaltas av en styrelse:

Peter Becker, ordförande, stiftelsen DIU

Robert Fahlgren, förbundsstyrelsen, Lärarförbundet

Ragnar Sjölander, tidigare förbundsstyrelsen Lärarnas Riksförbund

Pristagare Lärarpriset Guldäppet 2021

Ett hundratal lärare har nominerats till 20-årsjubilerande lärarpriset Guldäppet. Bland dessa har juryn utsett årets tre finalister.

Lärarpriset Guldäppet delas årligen ut till en eller flera lärare som förnyar lärandet med stöd av IT i egen undervisning och som inspirerar elever och kollegor i ett lokalt, kommunalt och gärna även nationellt verksamhetsfält.

– Årets finalister visar hur digitalt kompetenta lärare kan vara drivande i att förnya undervisning och lärande och samtidigt bidra till utvecklingen av hela skolan. De visar också mycket konkret på hur de med användning av digitala arbetsformer på ett innovativt sätt kan ge alla sina elever, oavsett förutsättningar, möjlighet att lyckas, säger Peter Becker, stiftelsen DIU, ordförande i Guldäpplets jury.

Helen Larsson

**speciallärare på Rosenlundsskolan (grundsärskola) F-6,
och it-pedagog på skolan, Jönköping**

Juryns motivering:

Med sitt "digiloga" arbete, analogt såväl som digitalt, utvecklar Helen undervisningen för att ge alla elever möjlighet att nå målen. Hon ger eleverna en verktygslåda av stödfunktioner där eleverna väljer de stöd de behöver – på så vis skapas normen att alla är olika, och att det är helt okej.

För kollegorna startade Helen sin "IT-terapi" där kollegorna kan utbyta erfarenheter och få hjälp med frågor och problem kring digitala verktyg.

Aktiv även i det kollegiala samarbetet på sin arbetsplats och i kommunala nätverk bidrar Helen starkt i vida kretsar till att utveckla både arbetssätt och nya tänkesätt.

Helen Larsson. Foto: Malin Sonnerfjord.s

Karolin Wagner. Foto: Ola Wagner.

Karolin Wagner

slöjdlärare, Innovitaskolan Landskrona

Juryns motivering:

Karolin möter eleverna i deras vardag, hittar elevernas intresse och bygger vidare på detta när hon skapar uppgifter som eleverna arbetar med i slöjden.

Att arbeta digitalt med eleverna blir naturligt för Karolin, undervisningen blir mer varierad och hon möter eleverna i deras element. De digitala hjälpmedlen bidrar till att fler elever når målen och kan visa sina arbetsresultat på olika sätt.

Ämnesövergripande samarbeten med kollegorna ger eleverna en helhetssyn och insikt i att ämnena i skolan hör ihop, även i livet och samhället utanför skolan. Karolin inspirerar kollegor i när och fjärran att arbeta både digitalt och ämnesövergripande.

Ulrica Elisson Grane

lärare på Ullvi skola i Leksand och digitaliseringsutvecklare

Juryns motivering:

I fokus för Ulrica är att skapa en stödjande, tillgänglig och motiverande lärmiljö. I hennes klassrum är både miljö och undervisning genomtänkt i varje detalj och digitala verktyg och kompensatoriska hjälpmedel finns tillgängliga för alla som behöver det.

Hon skapar en undervisning tillgänglig för alla, på lika villkor. Ulrica är en oförtröttlig inspiratör, digitaliseringsutvecklare och skapare av material som hon delar med sig av till andra genom workshops, föreläsningar och sociala medier.

Ulrica får mycket energi av utbytet med kollegor över hela landet och möter ett starkt gensvar även nationellt.

Ulrica Elisson Grane. Foto: Daniel Eriksson.

Guldäpplets jury 2021

I juryn medverkar företrädare för samtliga partners, tillsammans med de två senaste årens Guldäpplepristagare och Susanne Kjällander, docent vid Stockholms universitet.

Jury 2021:

Emelie Hahn, lärare, vinnare av Guldäppet 2020

Linda Bjällerstedt, förskollärare, Guldäpplepristagare 2020

Sara Bergström, förskollärare, Guldäpplepristagare 2020

Mia Lägnert, lärare, Guldäpplepristagare 2020

Pernilla Abrahamsson, lärare, Guldäpplepristagare 2020

Napat Khiyapat, lärare, vinnare av Guldäppet 2019

Camilla Askeback Diaz, lärare, Guldäpplepristagare 2019

Johan Sköld, lärare, Guldäpplepristagare 2019

Peter Becker, Juryns ordförande, Stiftelsen DIU

Robert Fahlgren, 2:e vice ordförande, Lärarförbundet

Johan Runesson, styrelseledamot, Lärarnas Riksförbund

Mikael Svensson, programansvarig, Sveriges Kommuner och Regioner, SKR

Lotta Ramqvist, undervisningsråd, Skolverket

Stefan Bonn, rådgivare, Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM

Elisabeth Lennartsdotter, marknads- och försäljningschef, Gleerups

Alexandra Blomberg, marknads- och försäljningschef, ILT inläsningstjänst

Henrik Rentsch, CEO/CINO, Netsmart

Jenny Edvardsson, adjunkt Högskolan Kristianstad, stiftelsen Yngve Lindbergs Minne

Ulrika Jonson, ikt-stateg, utbildningskontoret Södertälje, stiftelsen Yngve Lindbergs Minne

Lena Elfvingsson, vice ordförande, Föreningen DIU

Lena Nydahl, koordinator Framtidens lärande, Stiftelsen DIU

Susanne Kjällander, docent, Stockholms universitet

Vem var Yngve Lindberg?

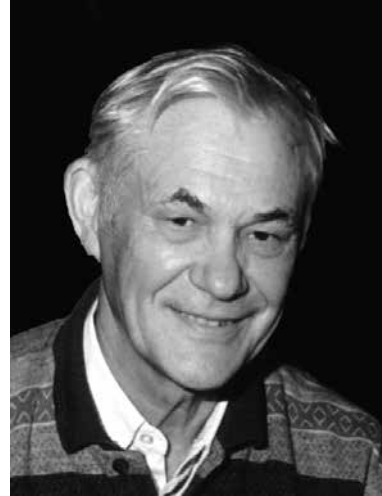
Guldäppet utdelas av en minnesfond efter Yngve Lindberg, avdelningsdirektör vid Skolöverstyrelsen.

Peter Becker, en av initiativtagarna till lärarpriset Guldäppet, gav bakgrunden i sina minnesord efter Yngve Lindberg vid dennes bortgång 2000.

”Många har mött Yngve Lindberg genom hans läroböcker i kemi, liksom hans Formelsamling i matematik, fysik och kemi. De flesta naturvetare har brottats med hans formelsamling i skrivsalar. Yngve själv älskade problem, det vill säga att lösa problem. Om det så var bridge, kemi eller data – då det handlade om problemlösning, speciellt för unga människor, så var Yngve Lindberg oftast med.

Min första kontakt med Yngve var via ett blad där han inbjöd till ett möte, i samband med en lärarkonferens i Folket Hus i Stockholm 1984. Här föreslog han att lärare som använde datorer skulle träffas för att hjälpa varandra med tips, till exempel om hur man kunde hantera utskriften av kemiska formler från datorn. Han tänkte sig en förening för att hjälpas åt med sådant.

Så startade vi Sveriges Dataläraryörening, formellt bildad 1985. Det blev många årliga konferenser, det blev efter några år en tid-

Yngve Lindberg

skrift, Datorn i Utbildningen, som vi fortsatt att ge ut efter att vi beslutat att sända ut styrelsen på en rundvandring runt landet, så att dessa haft säte i Stockholm, Göteborg, Malmö, Umeå, Gävle, Ronneby, Karlstad, Varberg och nu Sandviken.

Ofta löste Yngve problem på ett okonventionellt sätt. När vi hade en konferens i Blackeberg, jag tror det var 1985, kom fler deltagare än väntat och maten tog slut. Yngve åkte iväg, köpte en bunt limpbor och pålägg och ställde sig att bre mackor. Här stod SÖ-tjänstemannen, chef för gymnasieavdelningen på Skolöverstyrelsen, och bredde mackor åt lärare för att de skulle kunna genomföra konferensen. Med den här oförvägenheten tog Yngve alla med storm.

Yngve Lindberg, Håkan Strömberg och undertecknad, verkade för svenskt deltagande i de internationella Dataolympiaderna, IOI, redan 1989. Vi blev sedan värdar för den internationella olympiaden 1994, med stöd av KTH, speciellt KTHs ingenjörsskola i Riksäpplet, Haninge, som ställde sitt förträffliga hus till förfogande för 200 gästande gymnasister från ett 50-tal länder. Sverige försvarade då liksom många gånger senare med den äran den blå-gula fanan. Yngve, som president för IOI, sågs oförväget utveckla den högre diplomatin, när den kinesiska delegationen

hotade att åka hem om Taiwan fick ha sin trupp med. Yngves initiativ till lösning blev att Taiwan fick delta med sitt lag, men fick tåga in under den fastlandskinesiska fanan vid öppnandet!

Vid vårt gemensamma besök i Israel 1987, för deltagande i en konferens, slog det mig hur snabbt han blev vän med människor. Ett levande intresse för politik tillsammans med en stor mänsklig värme ledde till diskussioner och vänskap. Vid alla konferenser hade Yngve alltid lätt att etablera en direkt kontakt med människor, även med de unga.

Kanske blev vi inte helt överrumplade när han för bara några år sedan berättade hur en gammal bekant ringt och frågat om han inte kunde komma och vikariera för en lärare – och Yngve tackat ja. Han arbetade nästan heltid i mer än en termin. – Eleverna är sig lika, sa Yngve. Samma skämt som förr går hem. Efter flera decenniers bortovaro från skolans kateder, var han fortfarande lika hemtam. - Men, sa Yngve, det som förändrats är lärarnas arbets-situation. Nu är uppgifterna så många utöver undervisningen. Det bekymrade honom att lärarna var så tyngda.

*Yngve var en härlig människa, han lever i våra tankar och vi minns honom med värme och glädje.”**

1926.08.03 † 2000.08.11

Peter Becker

ordförande i Stiftelsen Yngve Lindbergs Minne och Guldäpplets jury

Guldäpplets partners

- Lärarförbundet
- Lärarnas Riksförbund
- Sveriges Kommuner och Regioner, SKR
- Skolverket
- Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM
- Gleerups
- ILT Inläsningstjänst
- Netsmart
- stiftelsen DIU, grundare och koordinator.

Tidigare partners:

Fujitsu Technology Solutions AB, Stockholm, år 2002-2013

Tieto Education, Healthcare & Welfare AB, år 2014–2017

Statens Medieråd 2016-2018

Studentlitteratur, år 2016-2020

PRODUKTION: CARINA NÄSLUNDH. TRYCK: ALLDUPLO 2021

diu.se/guldapple

